

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΕΛΕΣΕΩΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΓΑΜΟΥ

Τοῦ Ἀρχιμ. Κυρίλλου Μισιακούλη

β'

Πιστοποιητικά Ἀγαμίας

Τὰ πιστοποιητικά ἀγαμίας *Τύπου Α'* καὶ *Τύπου Β'* καὶ τὰ τοῦ τρόπου ἐκδόσεώς των ρυθμίζει ἡ ὑπ' ἀριθμ. 1797/1971 Συνοδική Ἐγκύκλιος. Στὴν πράξη σήμερα ἐπεκράτησε νὰ ἐκδίδονται πιστοποιητικά ἀγαμίας (*Τύπου Β'*), τὰ ὅποια ἐκδίδει ὁ ἐφημέριος τῆς κατοικίας τῶν μελλονύμφων. Τὸ ἄσχετον τῆς συγγενείας τῶν μελλονύμφων πιστοποιεῖ ὁ ἐφημέριος, στηριζόμενος στὴν ἐνυπόγραφη

δήλωση δύο μαρτύρων, οἱ ὁποῖοι ὑπογράφουν ἐνώπιόν του στὸ ἐκδιδόμενο πιστοποιητικό ἀγαμίας καὶ δηλώνουν ὑπεύθυνα τὸ ἄσχετον τῆς συγγενείας καὶ τὴν ἀγαμία τοῦ ἢ τῆς μελλονύμφου. Προτιμητέον θὰ ἦτο οἱ δύο μάρτυρες νὰ μὴν εἶναι πολὺ στενοὶ συγγενεῖς τῶν μελλονύμφων.

Στὸ ἐκδιδόμενο πιστοποιητικό ἀγαμίας

ἡ ἔννοια «ΑΓΑΜΟΣ» πρέπει νὰ προσδιορίζει καὶ τὸν βαθμὸ τοῦ γάμου, στὸν ὁποῖο πρόκειται νὰ ἔλθουν οἱ μελλονύμφοι, μετὰ τὴν φράση: «*τυγχάνει ἄγαμος καὶ ἀνάλογα μετὰ τὴν περίπτωση, ἐκ διαζεύξεως βάσει τοῦ ὑπ' ἀριθμ. τάδε Διαζευκτηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἢ ἐκ χηρείας βάσει τῆς ἀπὸ τάδε Ληξιαρχικῆς Πράξεως Θανάτου ἢ σὲ ὅποια-δήποτε ἄλλη περίπτωση ποὺ θὰ τύχει, βάσει τῆς ἀπὸ τάδε δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἢ ὅποια λύει τὸν γάμο, δυνάμενος ἢ δυναμένη*

Γιὰ τὴν ἔκδοση Ἀδείας τελέσεως τοῦ Μυστηρίου τοῦ Γάμου, ὡς πρὸς τὸ κανονικὸ καὶ τὸ νομικὸ μέρος, ἀπαιτεῖται ἡ πιστοποίηση τοῦ βαθμοῦ ἀγαμίας καὶ τοῦ ἀσχετοῦ τῆς συγγενείας τῶν μελλονύμφων μετὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, τὰ ὅποια ἐκδίδονται ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον ἀπὸ Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχή.

Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ ὑποβάλλονται στὴν ἀρμόδια Ἱερὰ Μητρόπολη, ἀφοῦ προηγουμένως τὰ ὑπογράψει ὑπεύθυνα ὁ Ἐφημέριος, ὁ ὁποῖος συμπληρώνει τὰ στοιχεῖα τῆς Ἀδείας Γάμου, ἔχοντας προσεκτικὰ ἐλέγξει τὴ γνησιότητα τῶν στοιχείων τοῦ φακέλου, δηλαδή τὴν ταυτοπροσωπία τῶν μελλονύμφων, τῶν γονέων (σὲ περίπτωσι ἀνηλίκων) καὶ τῶν μαρτύρων, προκειμένου νὰ βεβαιωθεῖ τὸ ἄσχετον τῆς συγγενείας, οἱ ὁποῖοι καὶ θὰ ὑπογράψουν ἀπαραιτήτως ἐνώπιόν του. Ὁ Ἐφημέριος, κατὰ τὴν συμπλήρωσι τῶν στοιχείων τῆς ταυτότητος τῶν μελλονύμφων στὴν οἰκεία στήλη τῆς Ἀδείας Γάμου, πρέπει νὰ βεβαιωθεῖ ὅτι οἱ εἰκονιζόμενοι στὶς ταυτότητες εἶναι τὰ ἴδια πρόσωπα μετὰ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀναγράφονται στὰ πιστοποιητικά καὶ ὅτι ὑπάρχει ὁμοιότητα τῆς ὑπογραφῆς τοῦ καθενὸς μετὰ τὴν ταυτότητος καὶ ὑπευθύνων Δηλώσεων.

νά συνάψει γάμο *Πρώτο (Α')* ή *Δεύτερο (Β')* ή *Τρίτο (Γ')* μετά του ή της, με τον όποιον ή την όποιαν ούδεμία συγγένεια έχει».

Στήν προσμέτρηση του βαθμού των γάμων, βάσει της υπ' αριθμ. 2320/1982 Συνοδικής Έγκυκλίου, θα πρέπει να προσμετρώνται όλοι οι προηγουμένως τελεσθέντες και νομίμως λυθέντες γάμοι.

‘Η ‘Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986

Στήν επισυναπτόμενη στο πιστοποιητικό άγαμίας ‘Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986, την όποια υπογράφει *αυτοπροσώπως* ο αναφερόμενος στο πιστοποιητικό άγαμίας μελλονύμφος, και ή όποια θα πρέπει να άπευθύνεται προς τον έφημέριο του ‘Ιερού Ναού (τάδε) ονομαστικά, ό όποιος πιστοποιεί την άγαμία του αυτοῦντος, και όχι άπρόσωπα προς τον ‘Ιερό Ναό, δηλώνεται υπό του μελλονύμφου τό έξης:

«*Διαμένω μόνιμα στην ένορία άπό του έτους..., είμαι άγαμος και (ανάλογα με την περίπτωση άπό την διάζευξή μου, ή τή χηρεία μου) μέχρι σήμερα δέν έχω τελείσει άλλο θρησκευτικό ή πολιτικό γάμο, στην ‘Ελλάδα ή τό έξωτερικό, και προτίθεμαι να συνάψω Πρώτο (Α') ή Δεύτερο (Β') ή Τρίτο (Γ') γάμο μετά του (τάδε) ή της (τάδε), με τον όποιον ή την όποιαν ούδεμία συγγένεια έχω*». ‘Η ‘Υπεύθυνη αυτή Δήλωση των μελλονύμφων και ή δήλωση του άσχέτου της συγγενείας και της άγαμίας αυτών υπό των μαρτύρων, άποτελούν τά στοιχεία επί των όποιων στηρίζεται ό έφημέριος και εκδίδει τό πιστοποιητικό ‘Αγαμίας, διά την έκδοση της ‘Αδείας Γάμου υπό του οικείου Μητροπολίτου.

Γιά την έκδοση πιστοποιητικού άγαμίας σέ όσους για διάφορους λόγους διαμένουν στο έξωτερικό, π.χ. φοιτητές, τούτο εκδίδεται, άφού προηγουμένως προσκομισθεί ή ‘Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986 με τό περιεχόμενο που άνεφέρθη άνωτέρω, υπογεγραμμένη άπό τον ένδιαφερόμενο, θεωρουμένου του γνησιού της υπογραφής του αίτουντος άπό τό άρμόδιο Προξενείο της διαμονής του στο έξωτερικό.

Στήν περίπτωση που έχει τελεσθεί προη-

γουμένως ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ, ιερολογούμενος ό γάμος αυτός υπό της ‘Εκκλησίας, μεταξύ των ιδίων φυσικών προσώπων, δέν θεωρείται νέος γάμος και δέν προσμετράται. Για την έκδοση πιστοποιητικών άγαμίας στην περίπτωση αυτή άπαιτείται ή προσκόμιση επικυρωμένου άντιγράφου της Ληξιαρχικής Πράξεως τελέσεως του Πολιτικού Γάμου, και στην ‘Υπεύθυνη Δήλωση θα δηλώνεται έπιπλέον ότι έχει τελεσθεί πολιτικός γάμος.

Διαζευκτήριο-Γάμος έκ χηρείας

Τό Διαζευκτήριο, έκκλησιαστικό έγγραφο που λύει και πνευματικά τό γάμο μετά την έκδοση της άμετάκλητης δικαστικής άποφάσεως, πρέπει να αναγράφει την ένδειξη «ΔΙΑ ΓΑΜΟΝ» και να προσδιορίζει και τον βαθμό αυτού. Σέ περίπτωση λυθέντος πολιτικού γάμου, για την τέλεση θρησκευτικού γάμου υποβάλλεται ή Ληξιαρχική Πράξη του πολιτικού γάμου, με την ένδειξη της λύσεως αυτού, καθώς και επικυρωμένο αντίγραφο της δικαστικής άποφάσεως, ή όποια λύει τον τελεσθέντα πολιτικό γάμο.

Στήν περίπτωση κατά την όποια τό Διαζευκτήριο κατετέθη για την τέλεση πολιτικού γάμου, ζητείται βεβαίωση άπό τό Ληξιαρχείο, όπου έτελέσθη ό πολιτικός γάμος, ότι παρακρατήθη άπό την άρμόδια ύπηρεσία του Ληξιαρχείου ως δικαιολογητικό για την τέλεση του πολιτικού γάμου ή κατατίθεται φωτοαντίγραφο άπό τό πρωτότυπο, επικυρωμένο άπό την άρμόδια ύπηρεσία του Ληξιαρχείου.

Στις περιπτώσεις όσων πρόκειται να τελέσουν Δεύτερο (Β) ή Τρίτο (Γ) γάμο έκ χηρείας, έκτός άπό την επικυρωμένη Ληξιαρχική Πράξη θανάτου, άπό την όποια πιστοποιείται ή χηρεία, επισυνάπτονται: α) πιστοποιητικό ή φωτοαντίγραφο της Ληξιαρχικής Πράξεως του τελεσθέντος προηγουμένου γάμου, β) ‘Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986, στην όποια θα δηλώνεται άπό τους μελλονύμφους ότι μετά τή χηρεία τους τυγχάνουν άγαμοι, και γ) τά πιστοποιητικά άγαμίας τους.

(συνεχίζεται)

Ἀπαντήσεις σέ λειτουργικές, κανονικές και ἄλλες ἀπορίες

Τοῦ Ἰωάννου Φουντούλη,
Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου

594. Γιατί τὸ Εὐαγγέλιο κατὰ μὲν τὴν θεία λειτουργία διαβάζεται ἀπὸ τὸν διάκονο, καθ' ὅλες δὲ τὶς ἄλλες ἀκολουθίες τῶν μυστηρίων κλπ. διαβάζεται ἀπὸ τὸν ἱερέα ἢ καὶ τὸν ἀρχιερέα; (Ἐρώτηση π. Π.Μ.)

Στὴν ἀπάντηση στὴν ὑπ' ἀριθμ. 508 ἐρώτηση, πού ἀφοροῦσε στὸ ἄν τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος τῆς Προηγιασμένης τῶν τριῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος προτάσσεται τὸ «Καὶ ὑπὲρ τοῦ καταξιοθῆναι...» ἢ μόνον τὸ «Σοφία, ὀρθοί...», προσπαθήσαμε νὰ ἐρμηνεύσουμε τὸν διχασμὸ πού παρατηρεῖται στὴν παράδοση ἀπὸ τὸ ποιὸς ἀρχικῶς ἦταν ὁ ἀναγνώστης τῆς περικοπῆς. Ἄν δηλαδὴ ἦταν ὁ διάκονος –ὅπως στὴ θεία λειτουργία–, παρεῖλκε ἢ εἰσαγωγή τῆς ἀναγνώσεως μὲ τὸ «Καὶ ὑπὲρ τοῦ καταξιοθῆναι...». Ἄν ὅμως ἦταν ὁ ἱερεὺς, ὅπως στὶς ἐκτὸς θείας λειτουργίας ἀναγνώσεις τοῦ εὐαγγελίου, τότε εἶναι πολὺ λογικὴ καὶ ἐπιβεβλημένη ἢ παρέμβαση τοῦ διακόνου γιὰ νὰ ἐπιστήσει τὴν προσοχὴ τοῦ λαοῦ γιὰ τὴν παρεμβολὴ αὐτή, πού στὶς ὡς ἄνω τρεῖς περιπτώσεις ἦταν –καὶ εἶναι– ἀσυνήθιστη καὶ, τρόπον τινά, «ἀπρόβλεπτη». Δὲν προηγεῖται δηλαδὴ τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος, οὔτε ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, ὅπως στὶς λειτουργίες, οὔτε διπλὸ προκείμενο, ὅπως στὸν ὄρθρο. Πράγματι, εἶδαμε σ' ἓνα πολὺ σοβαρὸ καὶ ἀξιόπιστο μάρτυρα τῆς Ἀγιοταφικῆς παραδόσεως, στὸ *Τυπικὸ* τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ ἔτους 1122 (κώδ. τιμίου Σταυροῦ Ἱεροσολύμων 43) τὰ *Εὐαγγέλια* στὶς τρεῖς αὐτὲς περιπτώσεις νὰ διαβάζονται, κατὰ μὲν τὸν ἑσπερινὸ –*Προηγιασμένη* τῆς Μεγάλης Τρίτης ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Πατριάρχη, κατὰ δὲ τὴν Μεγάλην Δευτέρα καὶ Μεγάλην Τετάρτη ἀπὸ τὸν ἀρχιδιάκονο ἢ ἀπὸ διάκονο. Τὸ ἀνωτέρω *Τυπικὸ* σώζεται μόνον μερικῶς, δηλαδὴ ἀπὸ τὸν ἑσπερινὸ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων μέχρι τὸ Σάββατο τῆς Διακαινησίμου. Σ' ὅλες τὶς ἀναγνώσεις τῶν εὐαγγελικῶν περικοπῶν, πού προβλέπονται κατὰ τὶς ἡμέρες αὐτὲς στοὺς ἑσπερινούς, στοὺς ὄρθρους, στὴν θεία λειτουργία, στὴν λιτανεία τῶν βαΐων, στὸν καθαγιασμὸ τοῦ μύ-

ρου καὶ στὸν νιπτῆρα κατὰ τὴν Μεγάλην Πέμπτη, κατὰ τὴν ἀκολουθία τῶν ἀγίων παθῶν καὶ κατὰ τὶς μεγάλες ὥρες τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, παρατηρεῖται ἡ ἴδια μὲ τὶς Προηγιασμένες τῶν τριῶν πρώτων ἡμερῶν ἐν πολλοῖς ἀνεξήγητη ποικιλία ὡς πρὸς τὸν ἀναγνώστη-εὐαγγελιστὴ. Ἄλλοτε διαβάζει τὴν περικοπὴ ὁ ἀρχιδιάκονος ἢ διάκονος, ἄλλοτε, παρόντων πολλῶν διακόνων, ὁ ἴδιος ὁ πατριάρχης ἢ ὁ πρωτοπαπᾶς ἢ ὁ δευτεράριος (ιερεὺς). Ἡ γενικῶς, πάντως, ἰσχύουσα πράξις εἶναι περίπου ἡ σημερινὴ μὲ διάφορες παραλλαγὰς καὶ ἐξαιρέσεις. Ὅτι δηλαδὴ στὴ μὲν θεία λειτουργία τὸ Εὐαγγέλιο διαβάζεται ἀπὸ τὸν διάκονο, στὶς ἄλλες δὲ περιπτώσεις, ἑσπερινούς, ὄρθρους, λιτανείες, νιπτῆρα, μεγάλες ὥρες κλπ. ἀπὸ τὸν πατριάρχη-ἐπίσκοπο ἢ ἱερέα, ἔστω καὶ ἂν συμμετέχουν στὴν ἀκολουθία διάκονοι.

Κατὰ τὴν σχετικῶς νεωτέρα πράξις, πού ἡ τέλεση τῶν ἱερῶν μυστηρίων ἢ ἱερῶν τελετῶν, ὅπως βαπτίσματος, γάμου, ἀγιασμῶν, λιτανειῶν, νεκρωσίμου ἀκολουθίας κλπ., ἔχει ἀποσπασθεῖ ἀπὸ τὴν θεία λειτουργία, μὲ τὴν ὁποία ἀρχικῶς ἦταν συνδεδεμένη, τὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα διαβάζεται ἀπὸ τὸν πρῶτο λειτουργὸ –τὸν ἐπίσκοπο ἢ τὸν πρῶτο ἱερέα– ἢ σὲ περίπτωσις περισσοτέρων ἀναγνωσμάτων, ὅπως στὸ *εὐχέλαιο* ἢ στὴν ἀκολουθία τῶν ἀγίων παθῶν, ἀπὸ τὸν πρῶτο-ἐπίσκοπο ἢ πρωθιερέα, καὶ στὴν συνέχεια κατὰ τάξιν ἀπὸ τοὺς λοιπούς. Ἡ πράξις αὐτὴ θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ἡ λύση-κλειδί τοῦ ἐρωτήματός μας, ἂν δὲν ἦταν σχετικῶς μεταγενεστέρη καὶ ἂν δὲν ἔχει τὴν αἰτία στὴν σπανιότητα τῶν διακόνων, πού κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἦταν σύνηθες φαινόμενο. Ὁ ἱερεὺς δηλαδὴ, μὴ ὑπάρχοντος διακόνου, ἔλεγε στὶς περιπτώσεις αὐτὲς τὸ εὐαγγέλιο, ὅπως στὴ θεία λειτουργία, καὶ αὐτὸ τελικὰ ἐπεκράτησε ὡς ἡ κανονικὴ τάξις.

Ἴσως, ὅμως, ἡ λύση στὸ ἀνωτέρω ἐρώτημα βρίσκεται ἀλλοῦ. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου σ' ὅλες τὶς περιπτώσεις ἀποτελεῖ ἓνα ὑψίστης σημασίας γεγονός, ἀποκάλυψη τοῦ θελή-

ματος του Θεού, που γίνεται με κάθε έπισημότητα, κορυφαίο σημείο της συνάξεως της εκκλησίας, έξαγγελία των θείων και μακαρίων βουλήσεων και βουλών του Θεού, κατά τον άγιο Μάξιμο τον Όμολογητή (Μυσταγωγία ι') «παρουσία του Υιού του Θεού» και Θεοφάνεια, κατά τον άγιο Γερμανό Κωνσταντινουπόλεως (Ίστορία εκκλησιαστική και μυστική θεωρία), άφου «έκεινος (ό Χριστός) διά του Εύαγγελίου όράται φθεγγόμενος», κατά τον άγιο Συμεών Θεσσαλονίκης (Έρμηνεία ξθ'). Έτσι, ή ανάγνωσή της θα ταίριαζε περισσότερο να γίνεται από τον ίδιο τον λειτουργό και τον πρώτο της συνάξεως Ιερέα, παρά από τον διάκονο. Είναι πολύ πιθανόν ότι στις περιπτώσεις ανάγνώσεως εύαγγελικής περικοπής εκτός λειτουργίας διασώθηκε ή αρχαιότερα και, κατά τα άνωτέρω, πιο όρθή πράξη, ή, τουλάχιστον, ή αναμενομένη ως φυσικότερα πράξη. Πώς όμως να έρμηνευθεί ή παρέμβαση του διακόνου και ή ανάγνωση από αυτόν της εύαγγελικής περικοπής κατά την θεία λειτουργία από τον άμβωνα, πράξη άπόλυτα και άναντίρρητα μαρτυρημένη;

Κατά πάγιο κανόνα, σέ όρισμένες ιερώτατες και μη έπαναλαμβανόμενες συχνά περιπτώσεις, διασώζονται παλαιότατα λειτουργικά έθη, που μπορούν να μάς προσανατολίσουν στη λύση πολλών τελετουργικών έρωτημάτων. Έν προκειμένω: Στό Τυπικό του ναού της Άναστάσεως, που μνημονεύσαμε στην αρχή, στο σχεδόν σύγχρονό του (του έτους 1131) Τυπικό της Μονής του Σωτήρος Μεσσήνης (κώδ. Μεσσήνης 115) και στο κατά διακόσια περίπου έτη παλαιότερο Τυπικό της Μεγάλης Έκκλησίας, της Άγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως (κώδ. τιμίου Σταυρού 40 και Πάτμου 266) για το εύαγγελικό ανάγνωσμα της θείας λειτουργίας του Πάσχα (Ίωάν. α', 1-17), υπάρχει ή έξης διαφωτιστική τυπική διάταξη: «Εύαγγέλιον κατά Ίωάννην, ή αρχή. Λέγει ό διάκονος τό ρωμαϊον (τό λατινικό δηλαδή) και μετά την συμπλήρωσιν του ρωμαίου εύαγγελίου έρχεται ό πατριάρχης. “Έν αρχή ην ό Λόγος”. “Ο διάκονος έστώς έν τῷ άμβωνι, προσυπακούων λέγει τρανότερον τά υπό του πατριάρχου άναγινωσκόμενα μέχρι συμπληρώσεως» (Τυπικόν Άγίας Σοφίας). «Δέον γινώσκειν, ότι όφείλει ό πατριάρχης (Ίεροσολύμων) άναγινώσκειν τό εύαγγέλιον τουτο έν τῷ συνθρόνῳ αὐτοῦ και ό αρχιδιάκων επί τον άμβω-

να· και ει τι λέγει ό πατριάρχης, λέγει αυτό και ό αρχιδιάκονος έως τέλους του εύαγγελίου» (Τυπικόν Ναού Άναστάσεως). Και «άναγινώσκειται δέ τουτο (τό εύαγγέλιο του Πάσχα) ένδον του βήματος παρά του προεστῶτος ή του πρώτου πρεσβυτέρου έν τῷ συνθρόνῳ. Έξωθεν δέ έν τῷ άμβωνι άντιφωνείται παρά του διακόνου, τον αυτόν λόγον λέγοντος αὐτοῦ όνπερ εκείνος ένδοθεν» (Τυπικόν Σωτήρος Μεσσήνης). Βέβαια, πρόκειται για μιá έκτακτη πράξη, που δέν γίνεται μόνο για λόγους πανηγυρικούς, αλλά και για πρακτικούς. Να είναι δυνατό να άκουσθαι ή περικοπή κατά μιá μεγάλη σύναξη, όπως αυτή της Κυριακής του Πάσχα. Τότε δέν ύπήρχαν τεχνικά μέσα για να τό έπιτύχουν, όπως σήμερα. “Ο διάκονος ήταν νέος και ό άμβων στο μέσον του ναού. Έτσι φαίνεται έπεκράτησε τό εύαγγελικό ανάγνωσμα, για τους άνωτέρω λόγους, να λέγεται κατά τις μεγάλες συναξεις από τον διάκονο για λόγους, αρχικῶς τουλάχιστον, άκουστικούς και μόνο. Άπόδειξη αὐτοῦ είναι και ή άνάλογη διπλή ανάγνωση του εύαγγελίου από τον πρώτο ή τον έπίσκοπο, κατά την αρχική παράδοση, και ή επανάληψη των λόγων της περικοπής από τον διάκονο κατά τις λιτανείες, στις όποιες μετείχε πολὺς λαός. Αυτό μαρτυρείται από τό Τυπικόν της Μεγάλης Έκκλησίας για την λιτανεία της 25ης Σεπτεμβρίου στην Κωνσταντινούπολη κατά την άνάμνηση «των μετά φιλανθρωπίας γενομένων φόβων και πρό της άναστάσεως την άνάστασιν δείξαντων» («Και λαμβάνει ό πατριάρχης τό εύαγγέλιον και έκφωνεί. “Έκ του κατά Λουκᾶν”, κεφ. πγ’... Και του πατριάρχου άναγινώσκοντος, ό διάκονος, πλησίον αὐτοῦ έστώς, έκφωνεί κρίζων τά λεγόμενα, οὕτως: “Τῷ καιρῷ εκείνῳ άνέβη ό Ίησοῦς εις πλοῖον...”». Πρβλ. και λιτανεία 5ης Ίουνίου, επί τη μνήμη έπιδρομής των βαρβάρων-Άβάρων επί Ήρακλείου στις 6 Ίουνίου 617). Τα ίδια προβλέπει και τό Τυπικόν της Άγίας Σοφίας Θεσσαλονίκης για την λιτανεία της Ίνδικτου (1η Σεπτεμβρίου): «Ένταῦθα (κατά τό Άλληλούια) λαμβάνει ό μέγας χαρτοφύλαξ καιρόν μέλλων λέγειν συν τῷ άρχιερεί τό εύαγγέλιον... Του διακόνου λέγοντος “Έν σοφία πρόσχωμεν”, άρχεται ό άρχιερεύς άναγινώσκειν τό εύαγγέλιον. Δέχεται δέ ό μέγας χαρτοφύλαξ τά έκ του άρχιερέως λεγόμενα, λέγων και αὐτός τά αὐτά καθ’ έκάστην στιγμήν» (κώδ. Άθηνῶν 2047, φ. 84ν).

Ένας άφανής άγιος Ίερέυς

Γράμματα πολλά δέν έμαθε, μέ δυσκολίες τελείωσε τὸ σχολαρχεῖο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, βαδίζοντας καθημερινῶς δύο καὶ πλέον ὥρες γιὰ τὴν πλησιέστερη κωμόπολη, ὁ Εὐθύμιος. Ἀπὸ μικρὸς ἀγαποῦσε τὴν Ἐκκλησία βοηθώντας σὰν παπαδάκι τὸν εὐλαβῆ παπποῦ του στὴν ψαλτική. Ἔτσι έμαθε τὴν τάξη τῆς Ἐκκλησίας καὶ συγχρόνως νὰ ψάλλει. Κι ὅταν έφυγε γιὰ τὴν ἄλλη ζωὴ ὁ παππούς, έμεινε μοναδικὸς ψάλτης τῆς Ἐκκλησίας ὁ Εὐθύμιος. Ἔτσι τὸν συνάντησε σὲ μία περιοδεία του ὁ Ἐπίσκοπος τῆς περιοχῆς. Ὁριμος πλέον ὁ Εὐθύμιος, καλὸς οικογενειάρχης μέ τρία παιδιά ἕως τότε, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἱερεὺς τοῦ χωριοῦ λόγῳ γήρατος καὶ ἀσθένειας ἀπεχώρησε, οἱ χωρικοὶ ζητοῦν ἱερέα ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο. Καὶ ποιὸν προτείνετε γιὰ παπᾶ ἐσεῖς; Ρωτᾷ ὁ Δεσπότης καὶ ὄλοι σχεδὸν μέ ἕνα στόμα λέγουν: «τὸν ψάλτη μας». Ἔτσι μέ τίς πιέσεις τῶν χωρικῶν καὶ τὴν ἐμμονὴ τοῦ Ἐπισκόπου καὶ παρὰ τίς διαμαρτυρίες τοῦ Εὐθυμίου, ὅτι θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του ἀνάξιο καὶ ἀκατάλληλο γιὰ ἕνα τόσο μεγάλο Ὑπουργεῖο, χειροτονήθηκε ἱερεὺς τοῦ χωριοῦ πρὸς χαρὰν ὄλου τοῦ χωριοῦ. Τώρα, πλέον ἐκτελοῦσε τὰ ἱερατικά του καθήκοντα. Κάθε πρωὶ καὶ βράδυ, μέ φόβο Θεοῦ κτυποῦσε τὴν καμπάνα κάνοντας τὸν Ὁρθρο καὶ τὸν Ἐσπερινό. Πρᾶος, καλοσυνᾶτος, ἀγαπητὸς πρὸς ὄλους, ἀφιλοχρήματος ἀρκεῖτο στὸν μικρὸ μισθὸ του καὶ στὰ λίγα ἔσοδα ποῦ ἀπεκόμιζε, ὅταν καλλιεργοῦσε τὰ χωράφια του. Ὡς καὶ γιὰ μεροκάματο πήγαινε, γιὰ νὰ θρέψει τὴν πολυμελῆ οικογένειά του, ἔξι παιδιά τώρα. Ὁ Ἐπίσκοπος, ἐκτιμώντας τὴν σύνεσή του καὶ τὴν καλὴ του φήμη, τὸν ἔκανε καὶ πνευματικό. Ἔνα πλήθος κόσμου ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ τὰ γύρω χωριά πήγαιναν γιὰ ἐξομολόγησι στὸν πατέρα Εὐθύμιο. Καὶ τὸ κήρυγμα δέν παρέλειπε κάθε Κυριακὴ διαβάζοντας ἀπὸ κάποιον ὀρθόδοξο περιοδικὸ μίαν σύντομη ὁμιλία. Ἀλλὰ καὶ τὰ παιδιά, γιὰ νὰ τὰ συγκεντρῶναι στὸ κατηχητικό, εἶχε ἕνα δικό του τρόπο, μέ τραγούδια καὶ ψαλμωδίες, μέ καραμέλες καὶ λουκούμια καὶ εἰκονίτσες.

Νὰ καὶ ἕνα γεγονός, ὅπου φάνηκε τὸ μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς του. Γείτονα στὸ χωράφι του εἶχε ἕναν πλεονέκτη καὶ καταπατητή, τὸν κύρ Γιάννη, ὁ ὅποιος δέν δίστασε νὰ μεταθέσει τὸν πρόχειρο φράχτη ποῦ χώριζε τὰ σύνορα καὶ νὰ τοῦ πάρει μίαν λωρίδα ἀπὸ τὸ χωράφι του, τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ τὸν δεύτερο χρόνο. Τί νὰ κάνει τώρα, σκέφτηκε ὁ πατὴρ Εὐθύμιος. Ἄν τοῦ πεί κάτι, θὰ ἀρχίσει τίς βλαστήμιες καὶ τίς βρισιές, δέν ἔπαιρνε ἀπὸ λόγια, ὅπως τὸ ἔκανε καὶ μέ ἄλλους γείτονες. Τὰ ἀφήνω στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, εἶπε στὴν πρεσβυτέρα του καὶ στὸν μεγάλο γιό

του ποῦ διαμαρτύρονταν. Καὶ νὰ, ἕνα πρωὶ λέγει στὸν μεγαλύτερο γιό του: Πᾶμε στὸ χωράφι μας νὰ τακτοποιήσουμε τὸ φράκτη στὸ σύνορο. Ἀφοῦ ἔφτασαν στὸ χωράφι, λέγει στὸν γιό του: Πάρε τὸν συρμάτινο φράχτη καὶ νὰ τὸν μεταθέσεις ἀκόμη ἕνα περίπου μέτρο, ἀφήνοντας στὸν γείτονα μίαν λωρίδα ἀπὸ τὸ χέρσο χωράφι του. Ἐκπληκτος ὁ γιὸς του ἀρχισε νὰ διαμαρτύρεται: Πατέρα, ἐσύ θὰ χαρίσεις, ὅπως πᾶς, ὄλο τὸ χωράφι στὸν γείτονα. Κάνε ὅπως σοῦ εἶπα, παιδί μου, ἔχω τὸν λόγο μου ἐγώ, μὴν στεναχωρεῖσαι. Καὶ ἐπέστρεψαν πάλι στὸ σπίτι τους. Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ νὰ σου ὁ κύρ Γιάννης στὸ σπίτι τοῦ παπᾶ.

– Καλημέρα παπαδιά. Ἔτσι ἀνήσυχος καὶ ταραγμένος ρωτᾷ τὴν πρεσβυτέρα: Ποῦναι ὁ παπα-Θύμιος; τὸν θέλω.

– Καθίστε κύρ Γιάννη, νὰ σᾶς κάνω καφέ, ὡς νὰ ἔρθει ὁ παπα-Θύμιος, ποῦ τὸν ζήτησαν σὲ ἕνα σπίτι, δέν θ' ἀργήσει νὰ ἐπιστρέψει.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ παπαδιά ἐτοίμασε καὶ τοῦ πρόσφερε τὸν καφέ. Αὐτὸς πήρε μίαν ρουφηξιᾶ, σὰν νὰ ἐκάθετο στὰ κάρβουνα. Νάσου καὶ προβάλλει ὁ παπᾶς χαρούμενος καὶ λέει: Δόξα τῷ Θεῷ, ἐλευθερώθηκε ἡ κυρία Ἐλένη ποῦ ὑπέφερε στὸν τοκετό, μέ τίς εὐχές τῆς Ἐκκλησίας καὶ μάλιστα ἀπέκτησε ἀγοράκι.

– Καλῶς τὸν κύρ Γιάννη, καλημέρα. Ἡ οικογένεια εἶναι καλά; Τὰ ζωντανὰ ἐπίσης;

Χωρὶς ἄλλη ἀπάντησι: Τί εἶναι αὐτὸ ποῦ μοῦ ἔκανες παπα-Θύμιο; Ρωτᾷ πικραμένος ὁ κύρ Γιάννης.

– Τί ἀγαπητέ μου Γιάννη; Νὰ τὸ διορθώσουμε.

– Ἐγὼ παπα-Θύμιο, δύο χρόνια τώρα σοῦ κλέβω τὸ χωράφι κι ἐσύ οὔτε νὰ διαμαρτυρηθεῖς, οὔτε νὰ φωνάξεις, ἀλλὰ μοῦ ἀφήνεις μίαν λωρίδα. Πᾶμε τώρα γρήγορα νὰ διορθώσω αὐτὴ τὴν ἀδικία, δέν τὴν ἀντέχω.

– Καλὰ κύρ Γιάννη μου, κάνε μόνος σου ὅ,τι νομίζεις σωστό. Ἄλλωστε χῶμα εἶναι ἡ γῆ, καὶ ὄλα ἐδῶ μένουν. Μόνον, ἀγαπητέ μου, μίαν χάρη σοῦ ζητῶ, νὰ σέ βλέπω πιὸ τακτικά κι ἐσεῖνα καὶ τὴν οικογένειά σου στὴν Ἐκκλησία. Ἀσπάστηκαν ἔτσι ἀδελφικά στὸ μέτωπο, δέν τὸν ἀφήσε νὰ ἀσπαστεῖ τὸ χέρι του ὁ παπᾶ Εὐθύμιος. Τοῦ εἶπε: Ἐχε τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ! Καὶ τὸν κατευόδωσε ὁ καλὸς ἱερέας. Καὶ ὄλα ἄλλαξαν ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκείνη. Ὁ κύρ Γιάννης ἔβαλε μόνος του τὸν φράκτη στὰ παλαιὰ του σύνορα, ἀλλὰ καὶ εἶναι τακτικὸς στὴν ἐκκλησία μέ τὴν οικογένειά του. Καὶ διαλαλεῖ παντοῦ, σὲ γνωστούς καὶ ἀγνώστους: Στὸ χωριὸ μας ἔχουμε ἕναν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ, ἕναν Ἄγιο, τὸν παπα-Θύμιο!

Δ.Γ.Α.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Τῶν Σεβ. Μητροπολίτου Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου
καί Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Σωτηριάδη

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΕ' ΛΟΥΚΑ (27-1-2002)

(Λουκ. ιθ', 1-10)

Ὁ φόβος τῆς γελοιποιήσεως ἴσως νά ἦταν ἡ σκληρότερη δοκιμασία τῆς πίστεως τοῦ Ζακχαίου, ὁ ὁποῖος σκαρφαλώνει σ' ἕνα δένδρο, γιατί θέλει νά δῆ τόν Χριστό.

Ὁ φόβος τῆς κριτικῆς καί τῆς γνώμης τῶν ἄλλων πολὺ συχνά ἐμποδίζει τοὺς ἀνθρώπους νά πράξουν σημαντικά πράγματα στὴ ζωὴ τους.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι περισσότερο ἀπὸ τὴν αὐστηρὴ κριτικὴ φοβόμαστε μήπως γελάσουν οἱ ἄλλοι εἰς βάρος μας.

Ἡ σκέψη ὅτι δέν εἶναι δυνατὸν νά εἶναι κανεὶς ὑποταγμένος στὴν κρίση τῶν ἄλλων, οἱ ὁποῖοι ἀπαιτοῦν ὑποταγὴ καί συσχηματισμό, μὲ ἀντιπαροχὴ τὸν ἔπαινο τῆς ματαιοδοξίας εἶναι μία ὁδὸς ὑπερβάσεως καί ἐλευθερίας.

Υπάρχει ὡστόσο καί ἡ ὁδὸς τῆς ταπεινοφροσύνης, ἡ ὁποία γεννιέται μέσα μας ἀπὸ τὴ σκέψη τῆς ἀγιότητος τοῦ Θεοῦ καί τῆς πολλῆς του ἀγάπης, πού μᾶς ἀφήνει τὴν αἴσθησι τοῦ χρέους, τὸ ὁποῖο δέν μπορεῖ νά ἐξοφληθῆ.

Αὐτὴ ἡ ταπείνωσι νεκρώνει τὸ κοσμικὸ μας φρόνημα καί μᾶς οδηγεῖ νά μένουμε ἀσυγκίνητοι στὸν ἔπαινο τοῦ πλήθους καί ψυχραίμοι στοὺς ἐλέγχους του.

Αὐτὴ ἡ ταπείνωσι μᾶς κάνει νά ἀφήνουμε τὸν ἑαυτό μας μπροστὰ στὴν κρίση τοῦ Θεοῦ καί τῆς συνειδήσεώς μας.

Φαίνεται πὼς ὁ Ζακχαῖος διέθετε μιὰ τέτοια ταπείνωσι, γι' αὐτὸ καί ἀγνόησε τὶς κοινωνικὲς σκοπιμότητες. Ἀποδεσμεύθηκε ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμη. Ἦταν ἀποφασισμένος νά δῆ τόν Θεό, νά ζήσει τὴν «ἀνακάλυψι» τοῦ Ζῶντος Θεοῦ.

Κι' αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία Του ἐκπληρώθηκε ἀπὸ Ἐκεῖνον πού τὸν ὀνόμασε στοργικὰ «υἱὸ Ἀβραάμ», παρά τὶς χαλεπὲς ἀμαρτίες του.

Ὁ ἄνθρωπος σώθηκε ἀπὸ αὐτὴ τὴ συνάντησι!
Ἄλλαξε ζωὴ! Μετενόησε!

Μήπως καί αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ θὰ ἔμεινε ἀσχολίαστη ἀπὸ τὸ πλῆθος; Μήπως οἱ ἄνθρωποι θὰ ἔπαυαν νά τὸν κρίνουν καί νά τὸν κατακρίνουν καί νά τὸν γελοῦν γιὰ τὴν ἀλλαγὴ του;

Αὐτὲς τὶς κρίσιμες ὥρες τῆς ζωῆς πόσο χρήσιμο εἶναι νά θυμόμαστε τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου.

«Οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν» (Λουκ. στ', 25).

«Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν...» (Λουκ. στ', 21)

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΖ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (17 -2-2002)

(Ματθ. ιε' 21-28)

Ἡ Χαναναία γυναίκα πού φωνάζει μ' ὄλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς της πίσω ἀπ' τὸν Κύριο καί τοὺς μαθητὲς του ζητᾶ μιὰ χάρη, ζητᾶ τὸ θαῦμα, ζητᾶ τὴ ζωὴ!

Γνωρίζει τὸ Χριστὸ ἀλλὰ καί τὸν ἀναγνωρίζει: «υἱέ Δαυῖδ». Ζητᾶ ἐλεημοσύνη, σίγουρη γιὰ τὴν ἀνταπόκριση. Χτυπᾶ τὴν πόρτα τοῦ οὐρανοῦ καί καταδιώκει τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ: «ἐλέησόν με!»

Ὁ Χριστός, ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς δέν ἀπαντᾶ. Τὴ δοκιμάζει. Τὴν ἀποθαρρύνει. Τῆς ἀποκλείει τὴν εὐεργεσία... Καί τώρα;

Ἐκείνη πέφτει στὰ πόδια του παρακαλᾶ: «Κύριε, βοήθει μοι!» Ἐκεῖνος τὴν προσβάλλει, τὴν ἀπωθεῖ, τὴν προκαλεῖ. Ἐκείνη ὁμως γνωρίζει καλὰ ὅτι «τῷ αἰτοῦντι δοθήσεται καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται», κι' ἔτσι ἀρκεῖται καί στὰ ψίχουλα τοῦ θείου ἐλέους...

Τότε ὁ Θεὸς θαυμάζει, ἀναγνωρίζει τὸ μέγεθος τῆς πίστεως καί ἀπαντᾶ μὲ τὴ χαρακτηριστικὴ του ιδιότητα, τὴν ἴδια του τὴν οὐσία: τὴν ἀγάπη: «γεννηθήτω σοι ὡς θέλεις!»

Ἄπειρη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ! Τεράστια ὁμως καί ἡ δύναμη τῆς πίστεως τοῦ ἀνθρώπου...

Ἡ κραυγὴ τῆς Χαναναίας εἶναι ἡ δικὴ μας κραυγὴ: ἡ κραυγὴ τῆς μοναξιάς, τῆς ἀπελπισίας, τῆς ἀπόγνωσης μέσα στὰ σκοτάδια τῆς ἱστορίας καί τοῦ κόσμου! Θέλουμε τὴν εἰρήνη, τὴ σωτηρία, τὴ χαρὰ, συχνὰ ὁμως δὲ γνωρίζουμε τὸν τρόπο νά τὶς ἐπιζητοῦμε... Μόνοι στὸ διάβα τοῦ χρόνου, στοὺς πειρασμοὺς τῆς καθημερινότητος χάνουμε τὸ πολικὸ ἀστέρι, τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό!

Χρειάζεται ἐπιμονὴ στὸν ἀγώνα, ὑπομονὴ στὴν πορεία, πίστη τὴν ὥρα πού χάνονται ὅλα! Μᾶς τὰ διδάσκει ἡ ταπεινὴ Χαναναία: ἡ ἐνοχλητικὴ, ἡ ἀκομψὴ στοὺς τρόπους ἀλλὰ μεθοδικὴ καί ἀγωνίστρια ἀπαράμιλλη: ἡ ὀλιγαρκῆς τῆς ζωῆς αὐτῆς. Τῆς φτάνουν τὰ ψίχουλα, τὰ ψίχουλα τοῦ Χριστοῦ, τὰ ψίχουλα τοῦ θείου ἐλέους... Γιατὶ μ' αὐτὰ τροφοδοτεῖται ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου ἀλλὰ καί κερδίζεται ἡ αἰώνια ζωὴ!

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Γράφει ο Μανώλης Μελινός

Κλινών άστυ!

Είναι κοινή ή όμολογία του μισού πληθυσμού της χώρας μας: Αυτόκαταστρεφόμαστε! 5.000.000 άνθρωποι «ζούν» στην πρωτεύουσα. Οί συνθήκες άθλιες. Τα άποτελέσματα τρισάθλια. Με τον όργασμό του μπετόν, έπιτεθήκαμε βάνανυσα στην άρμονία της φύσης. Όπως είναι λογικό, άντέδρασε. 'Η βία φέρνει άντιβία. 'Η φύση στενάζει, στασιάζει και μās έκδικείται! Το άγχος στην ήμερήσια διάταξη.

'Όλοι κάθε χρόνο περιμένουμε τις «άκλονιδες μέρες» μας. Κάποιοι βρίσκουν χρόνο να καταφύγουν στη γενέτειρα. 'Επιστρέφουμε νοσταλγοί στα μητρικά χώματα. 'Ανταίοι του 21ου αιώνας. 'Επιστρέφουμε με χίλιες δυό ιδέες γι' άναθεώρηση της ζωής.

Ναί, ή φειτηνή μας έξοδος ήταν και είναι μια εύκαιρία. Εύκαιρία να πλησιάσουμε περισσότερο τον Θεό και τον έαντό μας. Να συμπιλωθούμε μαζί τους... 'Όχι ότι στο κέντρο δέν ύπάρχουν άνάλογες δυνατότητες. 'Όμως, στην ήρεμη άτμόσφαιρα του έξωκκλησιού, τα πράγματα είναι πολύ πιο δυνατά. 'Αντίθετα, στην πρωτεύουσα έχουμε συνεχώς σκυμμένο το κεφάλι στο άντικείμενο του βιοπορισμού. Σπάνια «κοιτάμε ψηλά» ή και καθόλου. 'Αναγκαζόμαστε ίσως μόνο, όταν όριζοντιωνόμαστε στο κρεβάτι του πόνου...

Στο χέρι μας όμως δέν είναι να πάψει την έπόμενη περίοδο ή 'Αθήνα να είναι ένα νοσοκομείο 5.000.000 κλινών; 'Ένα «κλινών άστυ»;

Ψηφιδωτό με μονόχρωμες ψηφίδες...

Τό 2001, άνακηρύχθηκε άπό την Εύρωπαϊκή Ένωση έτος εύρωπαϊκών Γλωσσών. Θυμόμαστε την πρωτοβουλία του Γάλλου ύπουργού κ. Λαμασάρ πρό έτών, όπως άνεγράφη σ' έγκριτη έφημερίδα, σύμφωνα με την όποια οί γλώσσες της Εύρωπαϊκής Ένώσεως καλόν θα ήτο να περιορισθούν σε πέντε, αυτές των μεγάλων έταίρων-κρατών! 'Ο διακεκριμένος γλωσσολόγος 'Ιω. Παυλάκης άναγνωρίζει ότι

όντως ύπάρχει γλωσσικό-μεταφραστικό πρόβλημα σήμερα στην Εύρωπαϊκή Ένωση. Το να γίνει όμως το μωσαϊκό των δεκαπέντε ψηφίδων-χρωμάτων, μια έλλειπτική εικόνα πέντε μόνο άποχρώσεων, είναι καταστατικώς άνεπίτρεπτο, ού μήν άλλά πολιτικώς θανάσιμο και πολιτιστικώς. Φαντασθείτε ένα ψηφιδωτό με μονόχρωμες ψηφίδες!...

'Ιδιαιτέρως για την έλληνική γλώσσα θα ήταν ή έσχάτη άσέβεια, άφοϋ είναι ή μητέρα και τροφός όλων των εύρωπαϊκών γλωσσών, τό 15-40% των λέξεων των όποιων έχει προέλευση έλληνική!...

Οί γλωσσικές ιδιαιτερότητες έκφράζουν και τις πολιτιστικές ιδιομορφίες που πρέπει να είναι σεβαστές, έφ' όσον πιστεύουμε στον δημοκρατικό άνθρωπιστικό πλουραλισμό.

Τό 2001 όνομάστηκε τό «έτος εύρωπαϊκών γλωσσών». 'Ελπίζουμε κι εύχόμαστε με τό νέο έτος να έχει γίνει βίωμα και δίδαγμα και σύνθημα μεταξύ των Εύρωπαίων ό άλληλοσεβασμός, ή άλληλοκατανόηση, ή άλληλογνωριμία –όχι έπιφανειακά, χρηστικά– ουσιαστικά και ποιοτικά. Είναι δεδομένο ότι όλα αυτά ξεκινούν άπό την γλωσσική έπικοινωνία...

Τό «μονοστηλάκι»!

'Έχουν και τα «ψιλά» των έφημερίδων τη σημασία τους. Μερικές μάλιστα φορές σημαντικότερη άπό τα έξάστηλα της πρώτης σελίδας.

Οί άνθρώπινες σχέσεις κατέχουν την πρώτη θέση –άπό πλευράς σημασίας– στις προτιμήσεις των Θεσσαλονικέων, ένω στο χαμηλότερο σκαλοπάτι των προτιμήσεών τους βρίσκεται ή έθελοντική συμμετοχή στην 'Ολυμπιάδα. Σύμφωνα με τα άποτελέσματα έρεύνης με θέμα «πολεοδομικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης 2001: Σύγχρονα προβλήματα και προοπτικές», οί Θεσσαλονικείς στέκονται άποκλειστικά σε θέματα ποιότητας ζωής.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ στιγμιότυπα

Φωτογραφίες: Χρήστου Μπόνη

Άπο τή Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου
τοῦ Ἀδελφοθέου στόν Μητροπολιτικό Ναό Ἀθηνῶν (30.12.2001) Ⲅ

Ἐπίσκεψη ἀγάπης τοῦ Μακαριωτάτου
στό Νοσοκομείο Παίδων «Ἁγία Σοφία»
(18.12.2001) Ⲅ

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος εὐλογεῖ
τούς ἀλλοδαπούς μαθητές
τοῦ 55ου Δημοτικοῦ Σχολείου Ἀθηνῶν
(18.12.2001) Ⲅ

Ἀπό τήν ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου
στό 4ο Γυμνάσιο Ἀθηνῶν (18.12.2001) Ⲅ

Κάλαντα Χριστουγέννων

Ἐπίσκεψη τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐξωτερικῶν
κ. Ἰωάννου Μαγκριώτη στήν Ἱερά Ἀρχιεπι-
σκοπή Ἀθηνῶν (21.12.2001) Ⲅ

⌘ Από την κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας στην Ίερά Σύνοδο (31.12.2001)

Κοπή Πρωτοχρονιάτικης πίτας στην Ίερά Αρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν ⌘ (31.12.2001)

⌘ Κάλαντα Χριστουγέννων από τὸ Σῶμα Ἑλλήνων Προσκόπων (24.12.2001)

Πρωτοχρονιάτικα κάλαντα ἀπὸ τὸν ὄμιλο Βρακοφόρων Ρεθύμνου ⌘ (31.12.2001)

⌘ Ἐκδήλωση μὲ θέμα: «Ἐπικοινωνιακές παρεμβάσεις» τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Δημοσίων Σχέσεων (20.12.2001)

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.
Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑ - GREECE
ΤΗΛ.: 7218308, FAX.:7218336
ISSN 1105-7203

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Αριθμ. Συμβολής
11800100000008

